

УДК 37.091.313:7.071.5

DOI <https://doi.org/10.32782/cusu-pmtp-2025-1-4>

ФОРМУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУВАННЯ ЗМІСТУ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Вакуленко Олександр Сергійович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня

кафедри теорії і методики технологічної освіти

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ORCID ID: 0009-0004-3254-0973

У статті висвітлено теоретичні засади та запропоновано основні принципи педагогічного проектування змісту художньо-графічної підготовки. Актуальність дослідження зумовлена сучасними викликами мистецької освіти: стрімким розвитком цифрових технологій, зміною соціокультурних умов та необхідністю формування в здобувачів освіти високого рівня творчих компетентностей. Зміни в підходах до навчання, упровадження інноваційних методик і необхідність міждисциплінарної інтеграції вимагають чіткої структуризації принципів педагогічного проектування. Проаналізовано стан досліджуваної проблеми в науковій літературі: розглянуто історичну еволюцію змісту художньо-графічної освіти та сучасні підходи до проектування навчальних програм. Виокремлено ключові чинники, що впливають на розвиток художньо-графічної підготовки, серед яких техніко-технологічний прогрес, цифровізація освітнього простору, адаптація мистецької освіти до потреб ринку праці. У результаті проведеного аналізу визначено й теоретично обґрунтовано систему принципів, якими варто керуватися при розробленні змісту художньо-графічної підготовки майбутніх фахівців. До основних із них належать: науковості та відповідності сучасним вимогам, інтеграції мистецьких і технологічних компонентів, наступності та системності, творчого розвитку та креативності, культуровідповідності та національної спрямованості, особистісної орієнтації та вільної освітньої траєкторії, практичної значущості та професійної спрямованості, а також гнучкості й відкритості змісту до інновацій. Кожен із зазначених принципів має практичну значущість для вдосконалення підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін, формування їхньої професійної компетентності, розвитку самостійного творчого мислення, здатності до експериментування та інноваційної діяльності. У статті також розглянуто взаємозв'язок між визначеними принципами та їх реалізацією в практичній підготовці студентів. Виявлено, що поєднання теоретичних засад та прикладних аспектів художньо-графічної підготовки сприяє формуванню комплексних навичок, які необхідні для ефективної роботи у сфері мистецтва та дизайну. Запропоновано методичні рекомендації щодо впровадження цих принципів у навчальний процес, включно з розробкою навчальних програм, інтеграцією цифрових технологій та адаптацією освітнього процесу до сучасних викликів.

Ключові слова: педагогічне проектування, зміст освіти, художньо-графічна підготовка, мистецька освіта, принципи навчання, професійна підготовка, творчий розвиток

Vakulenko Oleksandr. Formulation of the basic principles of pedagogical design of the content of art and graphic training

The article highlights the theoretical foundations and proposes the main principles of pedagogical design of the content of artistic and graphic training. The relevance of the study is due to the modern challenges of artistic education - the rapid development of digital technologies, changing socio-cultural conditions and the need to form a high level of creative competencies in students. Changes in approaches to learning, the introduction of innovative methods and the need for interdisciplinary integration require a clear structuring of the principles of pedagogical design. The state of the problem under study in the scientific literature is analyzed: the historical evolution of the content of artistic and graphic education and modern approaches to the design of curricula are considered. Key factors influencing the development of artistic and graphic training are identified, including technical and technological progress, digitalization of the educational space, and adaptation of artistic education to the needs of the labor market. As a result of the analysis, a system of principles that should be guided by when developing the content of artistic and graphic training for future specialists has been identified and theoretically substantiated. The main ones include: the principle of scientificity and compliance with modern requirements, the principle of

integration of artistic and technological components, the principle of continuity and systematicity, the principle of creative development and creativity, the principle of cultural correspondence and national orientation, the principle of personal orientation and free educational trajectory, the principle of practical significance and professional orientation, as well as the principle of flexibility and openness of content to innovations. Each of the above principles has practical significance for improving the training of future teachers of art disciplines, the formation of their professional competence, the development of independent creative thinking, the ability to experiment and innovative activity. The article also considers the relationship between the identified principles and their implementation in the practical training of students. It was found that the combination of theoretical principles and applied aspects of artistic and graphic training contributes to the formation of complex skills necessary for effective work in the field of art and design. Methodological recommendations are proposed for the implementation of these principles in the educational process, including the development of curricula, the integration of digital technologies and the adaptation of the educational process to modern challenges.

Key words: pedagogical design, educational content, artistic and graphic training, art education, teaching principles, professional training, creative development

Вступ. Сучасний етап розвитку освіти характеризується суттєвими змінами в змісті й технологіях навчання, особливо в галузі мистецько-графічної освіти. Інтеграція України у світовий освітній простір та перехід до компетентнісної парадигми навчання висувають нові вимоги до підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва й технологій. Зміст художньо-графічної підготовки потребує оновлення з урахуванням розвитку науки, техніки й суспільних запитів [2]. У XX столітті відбувалася трансформація підходів до художньо-педагогічної освіти: поступове реформування структури освітніх програм відповідно до змін потреб суспільства та ринку праці [8]. На початку XXI століття ці процеси набули нового імпульсу завдяки індустріалізації, глобалізації та цифровізації, що відкрили перед художньо-графічною освітою нові перспективи, а також поставили нові завдання щодо адаптації змісту та методик навчання.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю науково обґрунтованого підходу до проєктування змісту навчання, який би забезпечував формування в студентів необхідних компетентностей, розвитку творчого мислення та професійних умінь у галузі образотворчого мистецтва й графіки. Педагогічне проєктування змісту дає змогу оптимізувати навчальний процес, узгодити цілі, завдання, методи й результати навчання [1]. Проте досі бракує цілісного визначення принципів, які мають лежати в основі добору й структурування змісту художньо-графічної підготовки.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблемі формування змісту художньо-графічної (мистецько-педагогічної) освіти присвячено низку наукових праць. Історичний розвиток системи художньо-педагогічної підготовки в Україні проаналізовано в дослідженнях Т. Паньок (розвиток вищої художньо-педагогічної освіти у XX ст. в Україні) та інших істориків педагогіки [8]. Зокрема, показано еволюцію цілей і змісту підготовки вчителів мистецтва протягом минулого століття, що відображало суспільні потреби того часу. Уже в 1920-х роках здійснювалися спроби визначити оптимальну структуру художньо-педагогічної освіти (І. Валянський, 1929), а в пізніші періоди – реформування змісту відповідно до нових педагогічних ідей та технологічних можливостей [2].

Вагомий внесок у розробку теоретичних основ мистецької педагогіки зробила Г. Падалка. У її монографії «Педагогіка мистецтва: теорія і методика викладання мистецьких дисциплін» узагальнено дидактичні та методичні засади навчання мистецтва, визначено принципи й підходи до естетичного виховання засобами образотворчого мистецтва [7]. Г. Падалка та інші науковці (О. Рудницька, О. Щолокова та ін.) підкреслюють, що зміст мистецької освіти повинен ґрунтуватися на врахуванні закономірностей розвитку культури й особистості, забезпечувати формування цілісної художньої картини світу у свідомості учнів.

Методологічні основи художньо-графічної підготовки майбутніх учителів технологій розроблено в працях В. Бойчука. Учений сформулював концепцію цієї підготовки, що спирається

на систему загальнодидактичних і специфічних принципів, а також психолого-педагогічних положень, які забезпечують ефективне проєктування та реалізацію змісту навчання [1]. За В. Бойчуком, інноваційність проєктування змісту полягає в якісному доборі та структуруванні навчального матеріалу, впровадженні сучасних методів і технологій навчання. У своїй роботі він обґрунтував низку специфічних принципів підготовки майбутніх учителів, зокрема принцип індивідуальної освітньої траєкторії, принцип наступності професійної освіти, узгодженості результатів навчання з вимогами освітньо-кваліфікаційного рівня, відкритості освіти, повного використання розвивального потенціалу навчання, узгодженості всіх компонентів навчального процесу тощо. Ці положення створюють підґрунтя для визначення принципів проєктування змісту і в нашому дослідженні.

Аналіз літератури показав, що важливим напрямом сучасних досліджень є інтеграція мистецької і технологічної підготовки. Наприклад, О. Отичь досліджувала роль мистецтва в розвитку творчої індивідуальності майбутніх педагогів професійного навчання [6], підкреслюючи, що опанування різних видів мистецтва (живопис, графіка, дизайн тощо) сприяє духовному розвитку особистості вчителя. О. Гур'янова звертає увагу на необхідність включення до змісту підготовки спеціальних дисциплін, що розвивають художньо-творчі здібності студентів (наприклад, курс «Композиція костюму» для майбутніх учителів технологій) [3]. Вона зазначає, що навчальний процес має бути орієнтований на розвиток образного мислення, творчої уяви та художнього смаку майбутніх педагогів, а зміст завдань – передбачати генерування нових ідей, звернення до культурних і національних традицій та цілісний міждисциплінарний підхід.

В умовах інформатизації освіти окремі автори досліджують упровадження цифрових технологій у художньо-графічну підготовку. Зокрема, А. Уруський та Г. Гавришчак експериментально довели ефективність використання комп'ютерних графічних редакторів у процесі формування графічної компетентності студентів технолого-педагогічних спеціальностей [10]. Це вказує на важливість урахування сучасних технологічних засобів під час проєктування змісту відповідних дисциплін.

Так, попередні дослідження заклали важливе підґрунтя для нашої роботи. Вивчено історичний контекст, загальнодидактичні підходи до відбору змісту освіти (В. Краєвський, В. Бондар, Н. Захарчук тощо) та специфіку мистецької освіти. Зокрема, Н. Захарчук пропонує орієнтувати зміст освіти на фундаментальність знань, їх сучасність, практичну значущість і виховання особистісних цінностей студентів [9]. Однак комплексного опису саме принципів педагогічного проєктування змісту художньо-графічної підготовки у відкритих джерелах не виявлено. Це зумовило необхідність узагальнити здобутки попередників і сформулювати систему принципів, актуальну для сучасного етапу розвитку мистецько-педагогічної освіти.

Матеріали та методи. Дослідження ґрунтується на методах теоретичного педагогічного пошуку. Застосовано метод аналізу та синтезу наукових джерел з питань змісту освіти, мистецької педагогіки, професійної підготовки вчителів; метод порівняння – для виявлення спільних і відмінних підходів до проєктування змісту в різних дослідників; метод узагальнення – для формулювання власних принципів на основі проаналізованих ідей. Спираючись на методологічні підходи системності, культурологічний та діяльнісний підходи, здійснено концептуальне моделювання змісту художньо-графічної підготовки.

Матеріалами для аналізу слугували наукові статті, монографії, дисертаційні дослідження, навчальні програми з образотворчого мистецтва й дизайну. Для забезпечення достовірності висновків застосовано експертне обговорення отриманих результатів: попередні формулювання принципів були обговорені з фахівцями в галузі методики образотворчого мистецтва та викладачами художньо-графічних дисциплін. Це дало змогу уточнити зміст принципів та підвищити їх валідність і практичну значущість.

Варто зазначити, що дослідження має теоретико-методологічний характер, а отже, не передбачало проведення педагогічного експерименту зі статистичним аналізом результатів. Натомість основна увага зосереджена на розробці концептуальних засад (принципів), які можуть бути надалі використані для конструювання освітніх програм та навчальних планів, а також слугувати базою для подальших емпіричних досліджень ефективності впровадження пропонуєваних принципів.

Результати. На основі аналізу літератури та узагальнення сучасних вимог сформовано перелік ключових принципів, дотримання яких є необхідним у процесі педагогічного проєктування змісту художньо-графічної підготовки. Нижче подано характеристику кожного із цих принципів.

1. Принцип науковості та відповідності сучасним вимогам. Зміст художньо-графічної підготовки має базуватися на сучасних досягненнях науки, педагогіки і мистецтва, відповідаючи актуальному рівню розвитку відповідних галузей [4]. Це означає, що при відборі навчального матеріалу враховуються новітні тенденції образотворчого мистецтва, дизайну, методики навчання, а також зміни в технологіях виробництва й запити суспільства щодо підготовки фахівців. Важливо забезпечити включення до змісту найновішої інформації, сучасних технік і матеріалів, цифрових технологій (комп'ютерна графіка, дизайн-програми тощо), щоб випускники були компетентними в реаліях ХХІ століття. Дотримання цього принципу гарантує актуальність знань і вмінь, що формуються у студентів, їхню готовність до професійної діяльності в умовах сучасної школи та ринку праці. З іншого боку, науковість передбачає опору на перевірені теорії навчання й психології творчості – наприклад, концепції розвитку творчих здібностей, естетичного виховання, що убезпечує зміст від еkleктичності та випадковості.

2. Принцип системності та наступності. Зміст освіти необхідно проєктувати як цілісну систему, елементи якої логічно пов'язані між собою і розвиваються від простішого до складнішого [1]. Кожна дисципліна художньо-графічного циклу має доповнювати й поглиблювати інші, уникаючи дублювання або прогалин. Наприклад, вивчення базових основ образотворчої грамоти (малюнок, живопис, композиція) повинно передувати спеціалізованим курсам (дизайн, комп'ютерна графіка), забезпечуючи підґрунтя для їх засвоєння. Наступність проявляється також у зв'язку середньої і вищої освіти: зміст фахових дисциплін педуніверситету будується, спираючись на компетентності, сформовані в школі, і водночас готує до безперервного професійного розвитку після завершення університету. Системний підхід означає, що всі компоненти змісту (знання з історії та теорії мистецтва, практичні вміння, методичні навички) узгоджені між собою за цілями й завданнями навчання, формують єдину картину ідеального випускника. Це вимагає ретельного структурування матеріалу, визначення міжпредметних зв'язків і послідовності тем. Принцип системності реалізується, зокрема, через створення навчальних планів, де дисципліни художнього, педагогічного й технологічного циклів розміщені в обґрунтованій послідовності.

3. Принцип інтеграції мистецьких і технологічних компонентів. Художньо-графічна підготовка за своєю природою має міждисциплінарний характер. Ефективний зміст передбачає тісне поєднання образотворчого мистецтва, дизайну, технологій і педагогіки. В. М. Бойчук відзначав, що важливим чинником розвитку творчої особистості майбутнього вчителя є міждисциплінарна інтеграція навчальних дисциплін – зокрема, інтегрування знань культури, мистецтва, педагогіки, психології та методики. Тому зміст художньо-графічної підготовки має будуватися так, щоб студенти усвідомлювали взаємозв'язки між художніми явищами і технологічними процесами, між теорією мистецтва та її практичним застосуванням у дизайні, народних художніх промислах, освітніх проєктах тощо. Наприклад, засвоєння основ композиції та колористики може підтримуватися паралельним вивченням комп'ютерного дизайну, де ці ж закони застосовуються в цифровому середовищі. Інтеграція також означає включення в

зміст навчання комплексних творчих проєктів, які вимагають від студентів застосування різнопланових знань й умінь – художніх, інженерно-конструкторських, педагогічних. Реалізація принципу інтеграції сприяє формуванню в майбутнього вчителя цілісного професійного світогляду та здатності до синтезу мистецтва й технологій у власній педагогічній діяльності.

4. *Принцип творчого розвитку та креативності.* Одним з пріоритетів змісту художньо-графічної підготовки є розвиток творчих здібностей, образного мислення, уяви студентів. Навчальний матеріал і завдання мають бути спрямовані не лише на передавання знань і відпрацювання навичок, а й на стимулювання творчої активності, генерування оригінальних ідей, самовираження особистості в художніх образах. Як зазначає О. Гур'янова, освітній процес повинен інтенсифікувати творчий процес студентів, орієнтувати їх на створення нових творчих задумів та рішень [3]. Для реалізації цього принципу до змісту включаються практичні творчі завдання (малювання з уяви, дизайн-проєкти, художні дослідження), конкурси, проєкти, які вимагають від студентів прояву креативності. Також важливо ознайомлювати студентів з основами психології творчості, методами розвитку творчого мислення, щоб вони усвідомлювали власні творчі процеси й могли їх удосконалювати. Принцип творчого розвитку тісно пов'язаний із принципом індивідуалізації: кожен студент має унікальний творчий потенціал, тому зміст повинен давати змогу реалізувати й розвинути цей потенціал, надаючи можливість для творчої самостійності, вибору тематики чи способів виконання завдань.

5. *Принцип культуровідповідності та національної спрямованості.* Зміст художньо-графічної підготовки повинен відображати багатство національної та світової культури, сприяти вихованню в студентів розуміння культурної спадщини й толерантності до різних мистецьких традицій. Як підкреслює О. Шевнюк, кожен національний або історичний тип культури є неповторним світом [7]; отже, у підготовці вчителів мистецтва та технологій необхідно враховувати специфіку українського мистецтва, народної творчості, а також ознайомлювати з різноманіттям світових художніх стилів. Дотримання цього принципу означає, що навчальні програми містять матеріал з історії українського образотворчого мистецтва, народної графіки, декоративно-ужиткового мистецтва, етнодизайну поряд із вивченням класичного й сучасного мистецтва інших культур. Студенти мають навчитися інтерпретувати художні твори в культурологічному контексті, відтворювати у власних проєктах елементи національної символіки й традицій [5]. Культуровідповідність також стосується етичного аспекту: зміст повинен сприяти формуванню естетичних цінностей, смаку, духовності особистості (на що вказували І. Зязюн, Г. Сагач, розглядаючи феномен «краси педагогічної дії» як морально-естетичну основу вчительської професії). Так, принцип передбачає наповнення змісту духовно-культурним змістом, що виховує особистість майбутнього вчителя через мистецтво.

6. *Принцип особистісної орієнтації та вільної освітньої траєкторії.* Сучасна педагогіка проголошує людиноцентризм як один із ключових принципів освіти [1]. При проєктуванні змісту це означає врахування індивідуальних особливостей, інтересів, здібностей кожного студента. Художньо-графічна підготовка повинна забезпечувати варіативність навчального плану, наявність елективних дисциплін або модулів за вибором студентів, щоб вони могли будувати власну освітню траєкторію відповідно до творчих уподобань (наприклад, обрати поглиблене вивчення комп'ютерної графіки, або дизайну інтер'єру, або живопису тощо). Принцип особистісної орієнтації проявляється також у диференціації завдань за рівнем складності, темпом навчання; у підтримці ініціативи студентів, створенні ситуацій успіху. В. Бойчук серед специфічних принципів підготовки називає «вибір вільної освітньої траєкторії в процесі навчання й професійного становлення» [1], що забезпечує максимально повне розкриття потенціалу особистості. Для реалізації цього принципу зміст містить альтернативні теми для проєктів, індивідуальні творчі завдання, навчальні курси за вибором, можливості для самостійного поглиблення цікавих аспектів мистецтва. У результаті кожен студент може сформувати унікальну

комбінацію компетентностей у межах загальної освітньої програми, що підвищує мотивацію до навчання й задоволеність від освітнього процесу.

7. *Принцип практичної значущості та професійної спрямованості.* Зміст художньо-графічної підготовки майбутніх учителів має бути тісно пов'язаний із вимогами їхньої майбутньої професійної діяльності. Це означає, що навчальні дисципліни й теми добираються з урахуванням того, які знання й уміння реально потрібні вчителю образотворчого мистецтва чи технологій у школі, у художньо-педагогічній роботі. Принцип практичної значущості вимагає включення до змісту таких компонентів, як методика викладання образотворчого мистецтва, основи педагогічного проєктування уроків мистецтва, використання мистецтва в виховній роботі, менеджмент творчих проєктів і заходів тощо. Окрім того, самі фахові художні вміння (малювання, живопис, графічний дизайн) подаються не ізольовано, а в контексті їх застосування: студенти повинні розуміти, як ці вміння використовувати при підготовці наочності, ілюструванні навчального матеріалу, керівництві гуртковою роботою. Практична спрямованість також передбачає активне залучення студентів до практики – проведення педагогічних практик у школах, участь у виставках, конкурсах, реальних дизайн-проєктах. Це відображається й у змісті: наприклад, передбачаються практикуми з розробки навчальних планів з мистецтва, розроблення міжпредметних мистецьких проєктів для учнів тощо. Так, засвоєний матеріал набуває особистісного сенсу для майбутнього вчителя, бо він бачить його корисність і застосування. Дотримання принципу професійної релевантності забезпечує формування готовності випускника до реальної роботи за фахом, мінімізує розрив між теорією, що вивчається в університеті, та практикою школи.

8. *Принцип гнучкості та відкритості до інновацій.* Зміст навчання не повинен розглядатися як раз і назавжди сталий – навпаки, він має бути динамічним, здатним своєчасно змінюватися під впливом нових педагогічних ідей, технологічних інновацій, соціальних запитів. У сучасному світі з'являються нові художні практики (мультимедійне мистецтво, 3D-модельовання, інтерактивний дизайн тощо) і педагогічні технології (онлайн-курси, віртуальна реальність у навчанні мистецтва та ін.), які варто впроваджувати в підготовку вчителів. Принцип відкритості означає готовність коригувати й доповнювати зміст програм, містити експериментальні курси або модулі. Наприклад, нині доцільне запровадження спеціального курсу із цифрового мистецтва або медіамистецтва в програму підготовки вчителів образотворчого мистецтва та технологій, якщо такий курс ще не традиційний. Гнучкість також стосується можливості адаптації змісту під конкретні умови – регіональні особливості (урахування місцевих художніх промислів), складу студентів, спеціалізацій. Цей принцип перекликається з принципом академічної свободи викладача й закладу вищої освіти: навчальні програми мають містити інваріантне ядро, визначене державним стандартом, а також варіативну частину, яку можна змінювати та оновлювати. У результаті педагогічне проєктування змісту перетворюється на безперервний творчий процес, що реагує на виклики часу, як-от вимоги нових освітніх стандартів, результати сучасних досліджень з методики навчання мистецтва, зворотний зв'язок від роботодавців і випускників. Відкритість змісту до інновацій гарантує його актуальність у довгостроковій перспективі та розвиток програми разом із розвитком самої галузі художньо-графічної освіти.

Так, сукупність наведених принципів утворює методологічний каркас, на який може спиратися розробник навчальної програми або викладач, плануючи конкретну дисципліну. Важливо підкреслити, що принципи ці діють взаємопов'язано, у комплексі. Тільки врахування всієї їх сукупності дасть змогу створити зміст навчання, який одночасно є сучасним, науково обґрунтованим, системним, творчо-розвивальним, культурно збагаченим, особистісно зорієнтованим, практично значущим та інноваційним.

Тож у процесі дослідження сформульовано вісім основних принципів педагогічного проєктування змісту художньо-графічної підготовки та розкрито їх змістове наповнення й значення.

Запропоновані принципи відображають комплексний підхід до розроблення навчальних програм у галузі мистецько-педагогічної освіти, ураховуючи дидактичні вимоги, специфіку художньої творчості та сучасний соціокультурний контекст.

Реалізація зазначених принципів у комплексі під час проектування змісту художньо-графічної підготовки дасть змогу розробити такі навчальні програми, що максимально відповідають вимогам часу та потребам особистості. Практичні рекомендації для викладачів і методистів полягають у такому: при розробленні чи коригуванні навчальних планів і програм з образотворчого мистецтва та суміжних спеціальностей необхідно перевіряти їх на відповідність кожному зі сформульованих принципів. Зокрема, доцільно проводити експертизу змісту на актуальність і науковість, залучати представників школи для оцінки його практичної значущості, містити модулі з розвитку творчості, забезпечувати варіативність шляхом елективних курсів, інтегрувати матеріал різних дисциплін навколо спільних тем або проєктів, періодично оновлювати перелік тем і літератури відповідно до появи нових тенденцій у мистецтві й дизайні.

Висновки. Упровадження принципів педагогічного проектування змісту, сформульованих у цій статті, сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутніх учителів художньо-графічного профілю. Випускники, навчені за програмами, створеними на цих засадах, володітимуть не тільки глибокими теоретичними знаннями та практичними вміннями, а й високим рівнем творчого потенціалу, широким культурним світоглядом, здатністю до самоосвіти та новаторства. Так, забезпечуються умови для підготовки педагогів-митців нового покоління, компетентних працювати в динамічному, інноваційному освітньому середовищі, готових збагачувати через мистецтво духовний світ своїх учнів.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в практичній перевірці ефективності застосування запропонованих принципів. Зокрема, цікавим напрямом є експериментальне впровадження оновлених навчальних програм, розроблених за визначеними принципами, та оцінювання їх впливу на рівень сформованості компетентностей і творчих здібностей у студентів. Такі дослідження дадуть змогу конкретизувати рекомендації і, можливо, доповнити чи скоригувати сформульовані принципи, поглибивши науково-методичне забезпечення художньо-графічної підготовки.

Література:

1. Бойчук В. М. Теоретичні і методичні основи художньо-графічної підготовки майбутнього вчителя технологій : монографія. Вінниця : ФОП Рогальська О. І., 2015. 564 с.
2. Вакуленко О. С., Гриценко Л. О. Трансформація художньо-графічної освіти у закладах вищої освіти відповідно до суспільних змін ХХ століття. *Наукові записки. Серія: Проблеми природничо-математичної, технологічної та професійної освіти*. 2024. № 2. С. 38–44.
3. Гур'янова О. В. Формування творчої уяви та художніх здібностей у майбутніх учителів технологій. *Збірник наукових праць ЦДПУ ім. В. Винниченка*. 2016. Вип. 2. С. 25–32.
4. Захарчук Н. В. Принципи відбору змісту освіти у контексті фундаменталізаційних процесів. *Вісник НАУ. Серія «Педагогіка, Психологія»*. 2015. № 1(8). С. 130–135.
5. Зязюн І. А., Сагач Г. М. Краса педагогічної дії. Київ : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 284 с.
6. Отичь О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичні і методичні аспекти. Чернівці : Зелена Буковина, 2009. 300 с.
7. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
8. Паньок Т. В. Розвиток вищої художньо-педагогічної освіти в Україні у ХХ столітті: монографія. Харків : Оперативна поліграфія, 2016. 660 с.
9. Bondar V. I. *Dydaktyka: Pidruchnyk dlya studentiv vyshchych ped. navch. zakladiv* [Didactics: Textbook for students of higher pedagogical institutions]. Kyiv: Lybid, 2005. 264 p.

10. Uruskyi A., Havryshchak H. Differentiation of tasks in the process of graphic competence formation of higher school students by means of computer-oriented technologies. *Educological Discourse*. 2022. Vol. 36(1). P. 141–160.

References:

1. Boichuk, V. M. (2015). *Teoretychni i metodychni osnovy khudozhno-hrafichnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia tekhnolohii: monohrafiia* [Theoretical and methodological foundations of artistic and graphic training of future technology teachers: monograph]. Vinnytsia: FOP Rohalska O. I. [in Ukrainian].
2. Vakulenko, O. S., & Hrytsenko, L. O. (2024). Transformatsiia khudozhno-hrafichnoi osvity u zakladakh vyshchoi osvity vidpovidno do suspilnykh zmin XX stolittia [Transformation of artistic and graphic education in higher education institutions according to the social changes of the 20th century]. *Naukovi zapysky. Serii: Problemy pryrodnykh-matematychnoi, tekhnolohichnoi ta profesiinoi osvity*, 2, 38–44 [in Ukrainian].
3. Huriianova, O. V. (2016). Formuvannia tvorchoi uviavy ta khudozhnykh zdibnostei u maibutnikh uchyteliv tekhnolohii [Formation of creative imagination and artistic abilities in future technology teachers]. *Zbirnyk naukovykh prats CDPU im. V. Vynnychenka*, 2, 25–32 [in Ukrainian].
4. Zakharchuk, N. V. (2015). Pryntsypy vidboru zmistu osvity u konteksti fundamentalizatsiinykh protsesiv [Principles of content selection in education in the context of fundamentalization processes]. *Visnyk NAU. Serii «Pedahohika, Psykholohiia»*, 1(8), 130–135 [in Ukrainian].
5. Ziazun, I. A., & Sahach, H. M. (1997). *Krasa pedahohichnoi dii* [The beauty of pedagogical action]. Kyiv: Ukrainsko-finskyi instytut menedzhmentu i biznesu [in Ukrainian].
6. Otych, O. M. (2009). *Mystetstvo u systemi rozvytku tvorchoi indyvidualnosti maibutnoho pedahoha profesiinoho navchannia: teoretychni i metodychni aspekty* [Art in the system of developing the creative individuality of the future teacher of vocational training: theoretical and methodological aspects]. Chernivtsi: Zelena Bukovyna [in Ukrainian].
7. Padalka, H. M. (2008). *Pedahohika mystetstva (teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin)* [Pedagogy of art (theory and methods of teaching art disciplines)]. Kyiv: Osvita Ukrainy [in Ukrainian].
8. Paniok, T. V. (2016). *Rozvytok vyshchoi khudozhno-pedahohichnoi osvity v Ukraini u XX stolitti: monohrafiia* [Development of higher artistic and pedagogical education in Ukraine in the 20th century: monograph]. Kharkiv: Operativna polihrafiia [in Ukrainian].
9. Bondar, V. I. (2005). *Dydaktyka: Pidruchnyk dlia studentiv vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv* [Didactics: Textbook for students of higher pedagogical institutions]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
10. Uruskyi, A., & Havryshchak, H. (2022). Differentiation of tasks in the process of graphic competence formation of higher school students by means of computer-oriented technologies. *Educological Discourse*, 36(1), 141–160. [in English].